

WOJEWODA ŁÓDZKI

PNIK-III.431.8.2023

Łódź, 4 października 2023 r.

**Zarząd Fundacji
„Słonie na Balkonie”
ul. Piotrkowska 17/8
90-407 Łódź
KRS: 0000409122**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 29 ust. 4 w związku z art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹, w okresie od 12 lipca do 14 sierpnia 2023 r., przeprowadzona została nieplanowana kontrola Fundacji „Słonie na Balkonie” z siedzibą w Łodzi, jako organizacji pożytku publicznego².

Zakres kontroli: prawidłowość gromadzenia i wydatkowania środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych³ w organizacji pożytku publicznego, w okresie: 1 stycznia – 31 grudnia 2021 r.

Kontrola została przeprowadzona przez zespół kontrolerów – pracowników oddziału kontroli Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi⁴, legitymujących się upoważnieniami Wojewody Łódzkiego z 7 lipca 2023 r.⁵, w składzie:

- Pan Paweł Remisz – Kierownik oddziału – kierownik zespołu,
- Pan Adam Niezgodzki - Młodszy Specjalista,
- Pani Izabela Pękosławska – Młodszy Specjalista,
- Pan Tomasz Kubera – Inspektor Wojewódzki.

---

1 Tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 571. Na początek okresu objętego kontrolą obowiązywał publikator: tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057. Dalej: ustawa OPP.

2 Dalej: OPP.

3 Dalej: 1% pdoof.

4 Dalej: ŁUW w Łodzi.

5 Upoważnienia nr: 61/2023 – 64/2023.

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁODZI

90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel.: (+48) 42 664 10 00, fax: (+48) 42 664 10 40Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /lodzuw/SkrytkaESP
<https://www.gov.pl/web/uw-lodzki>

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce ochrona danych osobowych.

Niniejsza kontrola miała również charakter sprawdzający po kontroli Fundacji przeprowadzonej w 2019 r.⁶.

Ustaleń dokonano na podstawie dokumentacji Fundacji oraz wyjaśnień złożonych przez Prezesa Zarządu Fundacji⁷.

Mając na uwadze całokształt dokonanych ustaleń, biorąc pod uwagę kryteria oceny przyjęte w niniejszej nieplanowanej kontroli, badaną działalność ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**⁸.

Organy Fundacji uznaje się za podmioty odpowiedzialne za opisane w niniejszym dokumencie nieprawidłowości.

Ustalenia kontroli.

1. Podstawowe informacje o Fundacji.

Zgodnie ze Statutem Fundacji⁹ (§ 9 ust. 1) jej celem jest:

- a) *Wspieranie organizacyjne, logistyczne i finansowe szpitali, oddziałów psychiatrycznych, również dziennych, poradni zdrowia psychicznego, poradni psychologiczno-pedagogicznych w zakresie podejmowanych przez nie działań o charakterze leczniczym, profilaktycznym i utrwalającym efekt leczenia w okresie remisji choroby, na rzecz dzieci i młodzieży z chorobami, zaburzeniami i problemami psychicznymi oraz ich otoczenia.*
- b) *Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi zarówno w okresie leczenia, jak i po przebytych leczeniu psychiatrycznym.*
- c) *Pomoc finansowa, rzeczowa, edukacyjna, wychowawcza i kulturalna dla dzieci i młodzieży z chorobami i zaburzeniami psychicznymi.*
- d) *Zwiększanie szans edukacyjnych i zawodowych dzieci i młodzieży z chorobami i zaburzeniami psychicznymi.*
- e) *Modyfikacja świadomości społecznej w zakresie problematyki chorób psychicznych dzieci i młodzieży poprzez informowanie o istocie choroby, potrzebach i problemach tych osób oraz ich otoczenia.*

---

⁶ Sprawa: PNIK-III.431.40.2019. Kontrola obejmowała zbadanie prawidłowości wydatkowania środków pochodzących z 1% pdoof, otrzymanych w 2018 r., w tym na prowadzenie promocji.

⁷ Wyjaśnienia pisemne z: 17, 21, 25 lipca, 2, 3, 7, 8, 22 sierpnia 2023 r.

⁸ Skala ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

⁹ Okazano Statut ze zmianami z: 12 stycznia 2014 r., 8 października 2014 r., 3 listopada 2018 r., 30 czerwca 2019 r., 14 czerwca 2023 r. Prezes Zarządu Fundacji powiadomił, że w okresie objętym kontrolą nie wprowadzano zmian do Statutu Fundacji.

- f) Wypracowanie metod i standardów postępowania z dziećmi i młodzieżą z chorobą i zaburzeniami psychicznymi.*
- g) Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej.*
- h) Ochrona i promocja zdrowia obejmująca prowadzenie poradni zdrowia, praktyki lekarskiej ogólnej i specjalistycznej, prowadzenie działalności leczniczej, terapii specjalistycznej, ośrodków rehabilitacji, zespołów opieki środowiskowej,*
- i) Ochrona dzieci przed krzywdzeniem i wykluczeniem społecznym.*
- j) Zapewnianie i organizowanie pomocy dla dzieci i ich rodzin w sytuacjach kryzysowych.*

Jak stanowią § 9 ust. 2 i § 10 Statutu, Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

- (...) członkostwo w podmiotach zrzeszających organizacje polskie i zagraniczne, o celach statutowych zbieżnych lub tożsamych z celami Fundacji;*
- a) Świadczenie różnorodnych form pomocy materialnej, rzeczowej, osobowej, edukacyjnej oddziałom psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży, poradniom zdrowia psychicznego, poradniom psychologiczno-pedagogicznym pełniącym opiekę nad dziećmi i młodzieżą z chorobami i zaburzeniami psychicznymi.*
- b) Podejmowanie szeroko rozumianej współpracy z innymi organizacjami, instytucjami, organami administracji państwowej i samorządowej w zakresie podejmowanych przez nich działań na rzecz dzieci i młodzieży z problemami psychicznymi.*
- c) Organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju szkoleń, warsztatów, działań terapeutycznych indywidualnych i grupowych dla dzieci i młodzieży z problemami psychicznymi.*
- d) Podejmowanie działań wspierających otoczenie dzieci i młodzieży z problemami psychicznymi, w tym w zakresie opieki psychologicznej, informacji i organizacji oraz prowadzenia szkoleń i warsztatów mających na celu zwiększenie ich świadomości choroby i tym samym ułatwienie radzenia sobie z nią w codziennym życiu.*
- e) Organizowanie i realizacja programów stypendialnych dla uzdolnionych dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi.*
- f) Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, sympozjów, konferencji oraz staży przeznaczonych dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą chorymi psychicznie.*
- g) Prowadzenie działalności wydawniczej.*

h) Organizowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących problematyki zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży.

i) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego (świetlic specjalistycznych).

j) Działalność z zakresu ochrony i promocji zdrowia obejmująca prowadzenie poradni zdrowia, praktyki lekarskiej ogólnej i specjalistycznej, prowadzenie działalności leczniczej, terapii specjalistycznej, ośrodków rehabilitacji, zespołów opieki środowiskowej.

k) Wspieranie inicjatyw na rzecz ochrony praw dziecka oraz na rzecz zapobiegania wykluczeniu społecznemu dzieci i ich rodzin.

l) Podejmowanie działań mających na celu ochronę i poszanowanie praw dziecka.

m) Organizowanie pomocy dla dzieci i ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

n) Podejmowanie inicjatyw mających na celu wyrównywanie szans życiowych dzieci.

Statut określa, że działania wskazane w § 10 pkt a – e, g – n Statutu stanowią nieodpłatną działalność pożytku publicznego w rozumieniu ustawy OPP. Tym samym zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej pożytku publicznego określony został w Statucie, co wypełnia wymóg art. 10 ust. 3 ustawy OPP. W Statucie brak jest zapisów odnoszących się do działalności odpłatnej, natomiast ww. akt wewnętrzny organizacji wprowadza możliwość prowadzenia działalności gospodarczej. W sprawozdawczości za 2021 r. podano, że działalność odpłatna nie była prowadzona, zaś realizowano działalność nieodpłatną i gospodarczą.

Organami Fundacji są: Rada Fundacji i Zarząd Fundacji.

Zarząd Fundacji tworzą: Pani Joanna Paduszyńska – Prezes Zarządu, Pani Joanna Sass-Gust – Wiceprezes Zarządu, Pan Michał Żak – Wiceprezes Zarządu. W okresie objętym kontrolą w skład Zarządu Fundacji nie wchodziła Pani Joanna Sass-Gust¹⁰.

Radę Fundacji tworzą: Pani Natalia Rogucka-Krawczyk, Pan Robert Fastyn.

Rada Fundacji jest organem nadzorczym i kontrolnym Fundacji, odrębnym od Zarządu i niepodlegającym mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej i nadzoru (§ 19 ust. 1 Statutu). Do zadań Rady Fundacji należy: nadzór nad realizacją głównych kierunków działania organizacji, opiniowanie rocznych i wieloletnich programów działania Fundacji opracowanych przez Zarząd Fundacji.

---

¹⁰ Ustalono na podstawie odpisu z KRS z 19.06.2023 r. oraz wyjaśnień Prezesa Zarządu Fundacji z 17.07.2023 r.

Rada Fundacji realizowała swoje kompetencje poprzez:

- podjęcie 1.09.2021 r. uchwały nr 2/2021 ws. ustalenia wysokości wynagrodzenia członków Zarządu Fundacji,
- podjęcie 4.09.2021 r. uchwały nr 1/2021 ws. zatwierdzenia sprawozdania finansowego Fundacji za 2020 r. oraz udzielenia absolutorium Zarządowi organizacji¹¹,
- podjęcie 20.12.2021 r. uchwały nr 3/2021 ws. ustalenia wysokości wynagrodzenia członków Zarządu Fundacji,
- podjęcie 23.09.2022 r. uchwały nr 5/2022 ws. zatwierdzenia sprawozdania finansowego Fundacji za rok poprzedni oraz udzielenia absolutorium Zarządowi organizacji¹².

Odnośnie do realizowania kompetencji Rady Fundacji poinformowano, że posiedzenia tego organu odbywają się co najmniej 1 raz w roku (w 2021 r. miało miejsce 1 spotkanie) i są protokołowane. Na posiedzenia Rady zapraszani byli także członkowie Zarządu Fundacji, którzy przedstawiali Radzie odpowiednie dokumenty i informacje. Podano dodatkowo:

- *Rok rocznie podczas Posiedzenia Rady Fundacji przed głosowaniem nad przyjęciem sprawozdania finansowego Zarząd Fundacji omawia poszczególne jego punkty oraz odpowiada na ewentualne pytania członków Rady Fundacji.*
- *Przewodniczący Rady Fundacji spotyka się z członkami Zarządu Fundacji przynajmniej 1 raz w miesiącu w celu podpisania comiesięcznej dokumentacji kadrowej i finansowej (m.in. umowy, listy płac). Podczas tego rodzaju spotkań omawiane są bieżące sprawy Fundacji.*
- *Przewodniczący Rady Fundacji w wyznaczonych dniach pełni dyżur w biurze Fundacji (w roku 2021 - 1 raz na kwartał, obecnie 1 raz w miesiącu). Informacja nt. dyżurów Przewodniczącego Rady Fundacji jest dostępna dla pracowników, wolontariuszy i opiekunów podopiecznych Fundacji. Każda chętna osoba ma możliwość zgłoszenia swoich wniosków i uwag dotyczących funkcjonowania Fundacji, w tym m.in. Zarządu Fundacji. W 2021 roku nie zgłoszono Przewodniczącemu Rady Fundacji żadnych istotnych kwestii; sporządzanie dokumentacji nie było potrzebne.*
- *Członkowie Rady Fundacji biorą udział w wybranych przez siebie szkoleniach dotyczących nowych działań Fundacji co pozwala łatwiej zrozumieć i oceniać decyzje Zarządu Fundacji związane ze strategią rozwoju Fundacji.*
- *Członkowie Rady Fundacji mają wiedzę nt. organizowanych cyklicznych spotkań poszczególnych zespołów funkcjonujących w Fundacji (m.in. spotkania z księgową,*

---

¹¹ Zwraca się uwagę, że uchwała z 4.09.2021 r. została opatrzona nr wcześniejszym niż uchwała z 1.09.2021 r.

¹² Uchwała dot. 2021 r., zatem powołuje się ją w ustaleniach kontroli.

spotkania kliniczne). Na spotkania te są zapraszani. Kilukrotnie uczestniczyli w tych spotkaniach.

Z kolei organem kierującym działalnością Fundacji jest Zarząd Fundacji (§ 24 lit. a Statutu), który, m.in. opracowuje roczne i wieloletnie plany działania (§ 24 lit. b Statutu). Dodatkowo, w oparciu o *Regulamin Zarządu Fundacji „Słonie na balkonie”* Zarząd organizacji, m.in. wykonuje uchwały Rady Fundacji, opracowuje sprawozdania z działalności Fundacji, określa szczegółowe kierunki działania Fundacji, opracowuje plany budżetu na kolejny rok działalności, tworzy strategie funkcjonowania Fundacji (§ 7 ww. Regulaminu).

W aspekcie realizacji kompetencji przez Zarząd Fundacji, stwierdzono, że organ ten:

- 2.01.2021 r. podjął uchwałę ws. zatwierdzenia kwoty do 350 tys. zł na realizację kampanii 1%. Uchwałą wskazano, że kampania będzie finansowana ze środków 1%. Ponadto Zarząd podał, że ponownie wybrał firmę (...), ocenianą jako bezkonkurencyjną na rynku w branży internetowej. Do ww. uchwały załączono prognozy co do kwoty środków 1% pdoof spodziewanych do pozyskania w 2021 r. oraz zamówienie na program komputerowy służący do rozliczania PIT; zamówienie zawiera wskazanie o współfinansowaniu programu ze środków 1% pdoof,
- 28.04.2021 r. podjął uchwałę ws. rozbudowania placówki wsparcia dziennego w formie świetlicy terapeutycznej, w Łodzi, przy ul. Kościuszki 39. Uchwałą wskazano, że dopuszczona jest możliwość finansowania wydatków związanych z lokalem (najem) ze środków 1% pdoof, *w tym kaucji jeśli będzie konieczna,*
- 28.12.2021 r. podjął uchwałę ws. przeznaczenia konta bankowego organizacji o nr (...) do przelania na nie środków 1% pdoof, co nastąpiło dnia następnego, o czym świadczy wydruk bankowy okazany przez Fundację. Przelana została kwota 811 985,20 zł. Uchwałą wskazano, że powyższa decyzja wynika z przyjętego w Fundacji *Wewnętrznego Mechanizmu 1% w Fundacji Słonie na balkonie*, o którym mowa w dalszej części dokumentu. Ponadto w uchwale zapisano, że środki 1% pdoof są gromadzone celem wybudowania / wyremontowania budynku, w którym będzie świadczona pomoc udzielana przez specjalistów Fundacji, natomiast decyzje Zarządu w omawianej kwestii zostały wstrzymane z uwagi na stan epidemii,
- 29.01.2022 r. podjął uchwałę¹³, w której wskazał parametry za 2021 r., związane ze środkami 1% pdoof – podano, że: przychody wyniosły 812 049,20 zł, kwota 811 985,20 zł została

---

¹³ Uchwała dot. 2021 r., zatem powołuje się ją w ustaleniach kontroli.

przelana na rachunek bankowy przeznaczony do gromadzenia tych środków, kwota 64 zł została przelana jako opłaty za prowadzenie rachunku bankowego, wysokość kosztów ze środków 1% pdoof to 707 277,56 zł, na usługi związane z kampanią społeczną 1% pdoof przeznaczono 371 460,48 zł, zaś na usługi związane z realizacją programów pomocowych – 335 817,08 zł.

W tym miejscu wskazuje się, że w *Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego* za 2021 r. podano kwotę przychodów 1% pdoof: 3 045 412,08 zł. Zauważa się, że kwota ta obejmuje również stan środków 1% pdoof na 1.01.2021 r., a więc 2 233 362,90 zł. Dodatkowo w sprawozdaniu merytorycznym wystąpił błąd rachunkowy¹⁴.

Opisany stan faktyczny świadczy o nieprawidłowości w *Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego* za 2021 r.,

- opracował projekt budżetu na 2021 r., z którego wynika szacowany przychód ze środków 1% pdoof na poziomie 700 000 zł, zaś koszty na kampanię społeczną finansowane ze środków 1% pdoof na poziomie 450 000 zł.

Organizacja udowodniła zatem wypełnianie przez jej organy kompetencji określonych Statutem Fundacji.

Poza przepisami prawa powszechnie obowiązującego i Statutem Fundacji, organy Fundacji działają także w oparciu o:

- *Wewnętrzny Mechanizm 1% w Fundacji Słonie na balkonie*¹⁵, wdrożony uchwałą Zarządu Fundacji z 21.10.2019 r. Celem *Mechanizmu* jest ustalenie wydatków sfinansowanych ze środków 1% pdoof, z podziałem na lata, z których środki pochodzą. *Mechanizm* polega na tym, że w ostatnich dniach roku dokonywane ma być przelanie środków 1% pdoof na *dedykowane konto Fundacji*.

Wprowadzenie scharakteryzowanego mechanizmu stanowi wypełnienie jednego z zaleceń pokontrolnych wydanych po poprzedniej kontroli organizacji.

Uchwałą Zarządu organizacji z 28.12.2019 r. zatwierdzono *rozbudowany Wewnętrzny Mechanizm*, który wszedł w życie z początkiem 2020 r. Rozbudowany *Mechanizm* zakładał:

---

¹⁴ 2 233 362,90 zł + 812 049,20 zł = 3 045 412,10 zł.

¹⁵ Okazano także uchwałą Zarządu Fundacji z 30.12.2022 r., którą zatwierdzono aktualizację *Mechanizmu*. Celem *Mechanizmu* jest ustalenie wydatków sfinansowanych ze środków 1% / 1,5% pdoof z podziałem na lata, z których pochodzą.

- przeznaczanie części środków 1% pdoof na strategiczne cele długoterminowe Fundacji związane z inwestowaniem w rozwój Fundacji, co oznacza utworzenie miejsca z kompleksową pomocą dla dzieci w kryzysie psychicznym. W ramach powyższego zakładano inwestycję w nieruchomości, tworzenie kampanii społecznych, świadczenie pomocy podopiecznym Fundacji, zatrudnianie zespołów z kwalifikacjami do pracy z dziećmi w kryzysie. W związku z powyższym postanowiono zabezpieczyć część środków 1% pdoof na wymienione cele,
- możliwość ponoszenia wydatków ze środków 1% pdoof, tzw. *wydatków przejściowych*, w ramach projektów poprawiających jakość życia dzieci w kryzysie psychicznym. Założono także zwrot tych środków *w dacie realizacji celów strategicznych Fundacji związanych z nieruchomością*. Na potrzeby księgowania, tzw. wydatków przejściowych funkcjonuje konto księgowe 248 *Kaucje*,
- następujące konta księgowe służące do rejestrowania operacji gospodarczych związanych ze środkami 1% pdoof: 700-2-10 – dla wpływów środków, grupa kont 403 – dla kosztów, 248 *Kaucje*, 414-1 – dla projektów *Prawo do pomocy*,
- opisywanie wydatków sfinansowanych ze środków 1% pdoof z adnotacją o roku, z którego pochodzą dane środki, zatwierdzanie wydatków do wypłaty przez jednego z członków Zarządu Fundacji.

Odnosnie do stosowania się organizacji do założeń opisanego Mechanizmu podano: (...) *Założenia mechanizmu zostały i są realizowane, co w sposób przejrzysty pozwala monitorować wydatkowanie środków finansowych z 1% z podziałem na lata, z którego pochodzą. Mechanizm jest aktualizowany uchwałami zarządu, wraz z rozwojem nowych działań oraz projektów realizowanych na rzecz dzieci w kryzysie psychicznym, które są możliwe dzięki darczyńcom 1% pdoof,*

- Regulamin Rady Fundacji,
- Regulamin Zarządu Fundacji.

Oba dokumenty, wskazane w dwóch powyższych tiret, zostały przyjęte przez Fundatorów Fundacji,

- *Regulamin organizacyjny placówki wsparcia dziennego prowadzonej przez Fundację Słonie na balkonie w formie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży pod nazwą „Świetlica Fundacji Słonie na Balkonie”¹⁶,*

---

¹⁶ Ustalono, że przyjęty został w 2018 r., w związku z otwarciem świetlicy. Regulamin zmieniono w 2021 r.

- *Statut świetlicy socjoterapeutycznej Fundacji Słonie na balkonie*¹⁷.

Dokument określa, że świetlica jest finansowana, m.in. ze środków finansowych Fundacji,

- *Politykę zapobiegania i reagowania na przypadki dyskryminacji, molestowania, molestowania seksualnego i mobbingu w Fundacji Słonie na Balkonie z dnia 17.01.2023*¹⁸,

- *Regulamin płatności online Fundacji Słonie na balkonie*¹⁹,

- *Politykę Bezpieczeństwa Ochrony i Przetwarzania Danych Osobowych w Fundacji Słonie na balkonie*²⁰,

- *Instrukcję w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Fundacji Słonie na balkonie*²¹.

Podano, w odniesieniu do ww. dokumentu: *Instrukcja jest realizowana zgodnie z opisem. Wydatki w fundacji są zatwierdzane przez zarząd, który jest zobowiązany do sprawdzania klientów zgodnie z instrukcją. Do tej pory nie stwierdzono przypadku opisanego Instrukcją jako „klientów podejrzanych“ lub „klientów wysokiego ryzyka“. Dotyczy to również wydatków finansowanych ze środków 1% pdoof,*

- *Politykę prywatności.*

W dokumencie zawarto stwierdzenie o możliwości przekazywania Fundacji 1% pdoof,

- *Politykę Ochrony Dzieci Fundacja Słonie na Balkonie*²².

2. Wysokość środków finansowych pochodzących z 1% pdoof.

Na potrzeby niniejszej kontroli dokonano ustaleń w kwestii wysokości środków 1% pdoof, które Fundacja otrzymała w 2021 r.:

- w *Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego* za 2021 r. wskazano, że Fundacja otrzymała środki finansowe pochodzące z 1% pdoof w wysokości **3 045 412,08** zł. Tymczasem ewidencja księgową konta księgowego 700-2-10 wskazuje obroty w 2021 r. w kwocie **812 049,20** zł²³,

¹⁷ Ustalono, że przyjęty został w 2018 r., w związku z otwarciem świetlicy. Statut zmieniono w 2021 r.

¹⁸ Dokument nie obowiązywał w 2021 r.

¹⁹ Przyjęty uchwałą Zarządu Fundacji z 22.01.2021 r.

²⁰ Przyjęta uchwałą Zarządu Fundacji z 22.02.2021 r.

²¹ Przyjęta uchwałą Zarządu Fundacji z 22.11.2022 r.

²² Przyjęta uchwałą Zarządu Fundacji z 24.10.2022 r.

²³ Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił: *Informujemy, iż ewidencja księgową konta 700-2-10 wykazuje obroty w 2021 r. w kwocie 812 049,20 (...). W rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności fundacji za rok 2021 podano łączną kwotę stanu*

- natomiast ewidencja księgową konta 130-10 (*Rachunek bankowy – 1% za 2020*) wg stanu na 31.12.2021 r. ujawnia kwotę **811 985,20 zł**²⁴.

Odnosząc się do udzielonych wyjaśnień i okazanej ewidencji księgowej zauważa się, że ewidencja księgową i sprawozdawczość organizacji powinna ujawniać kwotę środków 1% podoof bezpośrednio przekazaną przez urzędy skarbowe, niezależnie od opłat bankowych. Niezrozumiałe jest ponadto wskazanie w sprawozdaniu merytorycznym kwoty ponad 3 mln zł, jako kwoty środków otrzymanych w danym okresie sprawozdawczym. Uznaje się zatem, że sprawozdawczość merytoryczna organizacji objęta jest nieprawidłowością,

- z kolei wykaz zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Finansów wskazuje, że Fundacja otrzymała w 2021 r. środki 1% podoof w wysokości **811 881,90 zł**²⁵.

Zatem uznaje się, że kwota kontrolowanych środków 1% podoof pozyskana przez Fundację w 2021 r. nie została wykazana w sposób jednoznaczny i bezsporny. Sprawozdanie merytoryczne za 2021 r. cechuje nieprawidłowość w tym względzie. Ewidencja księgową organizacji nie jest zgodna z danymi Ministerstwa Finansów.

Dodatkowo poczyniono ustalenia w kwestii stanu środków 1% podoof na początek i koniec okresu objętego kontrolą:

- w odniesieniu do 1.01.2021 r. - w sprawozdaniu merytorycznym podano, że stan środków wynosił 2 233 362,90 zł,
- w odniesieniu do 2021 r. - w ww. sprawozdaniu podano, że wydatkowano kwotę 707 277,56 zł.

Zatem na koniec 2021 r. stan środków powinien wynosić 1 526 085,34 zł.

środków 1% na 1.01.2021 wraz ze środkami otrzymanymi w roku 2021. W rocznym sprawozdaniu merytorycznym wpisano kwotę 3 045 412,08 zamiast 3 045 412,10. Rozbieżność wynika z błędu matematycznego.

²⁴ Wyjaśniono: Łączny wpływ na konto (...) w roku 2021 wyniósł 812 049,20 (...). Poniesiono koszty opłat bankowych w wysokości 84,00 (...) wpłacono na konto 20,00 (...). Z uwagi na brak środków na opłaty bankowe i kwoty tej do dnia dzisiejszego nie zwrócono. Z uwagi na powyższe stan konta na dzień 31.12.2021 wynosił do przeniesienia 811 985,20 (...). Ostateczna i jednoznaczna wysokość środków 1% podoof otrzymana w roku 2021 wynosi **812 049,20** (...) oraz: Konto księgową 130-10 na dzień 01.01.2021 wskazuje saldo 0,00 tj. bilans otwarcia, na dzień 31.12.2021 (...) wskazuje saldo 811 985,20 (...) po przeniesieniu środków z rachunku bankowego dotyczącego księgową na koncie księgowym 130-5 (...) Konto księgową 130-10 dotyczy rachunku bankowego (...) Konto księgową 130-5 dotyczy rachunku bankowego (...).

²⁵ <https://www.gov.pl/web/finanse/1-procent-podatku-dla-opp>

Tymczasem w trakcie kontroli okazano wydruki z ewidencji księgowej kont księgowych, co do których deklarowano, że wskazują stan środków 1% pdoof na koniec 2021 r.:

- 130-10 *Rachunek bankowy – 1% za 2020* – wskazujący saldo 811 985,20 zł,
- 130-8 *Rachunki bankowe – 1% za 2019* – wskazujący saldo 1 208 093,40 zł,
- 130-3 *Rachunki bankowe – Pożyczki*, z którego wynika saldo 213 284,30 zł.

Jak z powyższego wynika, żadna z kwot ewidencji księgowej nie jest tożsama z kwotą wykazaną w sprawozdaniu merytorycznym. W tym miejscu zauważa się, mając na uwadze całokształt ustaleń kontroli, że ewidencja księgowa prowadzona przez Fundację zostaje oceniona jako niewystarczająco przejrzysta.

3. Wyodrębnienie rachunkowe środków pochodzących z 1% pdoof.

W niniejszej kontroli okazano Uchwałę Zarządu Fundacji z 3.04.2013 r. w sprawie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości w Fundacji *Słonie na Balkonie*.

Tymczasem w kontroli prowadzonej w Fundacji w 2019 r. ustalono, że funkcjonowała w Fundacji *Polityka rachunkowości* obowiązująca od 12 sierpnia 2017 r., przyjęta Uchwałą z dnia 12.08.2017 r. Zarządu Fundacji oraz Zarządzeniem Zarządu Fundacji z dnia 12.08.2017 r. w sprawie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości Fundacji *SŁONIE NA BALKONIE* z siedzibą w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 17A lok. 8

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił: *Przez cały okres funkcjonowania Fundacji obowiązywał jeden dokument Polityki rachunkowości o niezmięnianej treści. Obie uchwały zatwierdzają dokument o tej samej treści. Zmianie uległ jedynie plan kont. Przedłożona zespołowi kontrolerów treść Polityki rachunkowości obowiązywała w roku 2021.*

W Fundacji funkcjonuje plan kont syntetycznych i analitycznych, wprowadzony uchwałą Zarządu Fundacji z 27.04.2021 r. Przedmiotowa uchwała dotyczyła przyjęcia rozbudowanego planu kont, w związku z wprowadzeniem konta księgowego służącego księgowaniom w ramach projektów realizowanych przez Fundację.

Plan kont uwzględnia konta księgowe służące do rejestrowania operacji gospodarczych związanych ze środkami 1% pdoof. Poniżej podano oznaczenia kont księgowych z ich nazwami: 130-5 *Rachunki bankowe – 1%*, 130-8 *Rachunki bankowe – 1% za 2019*, 248 *Kaucje 1%*, 402 *Rozliczenie 1%*, 403 *Koszty 1%* - w ramach tego konta księgowego występuje

rozbudowana analityka kont księgowych, 414-4 *Projekt Prawo do pomocy najmłodszym...*
Wkład własny 1%, 700-2-10 Przychody 1%.

Jak ustalono, wpływy i wypływy środków pochodzących z 1% pdoof były ewidencjonowane w systemie księgowym Fundacji na odrębnych kontach księgowych. Wyodrębnienie kont księgowych służących do rejestrowania operacji gospodarczych związanych ze środkami finansowymi 1% pdoof oznacza, że wypełnione zostały wymogi określone w art. 10 ust. 1 i art. 27 ust. 2c ustawy OPP. Ponadto stwierdzony stan faktyczny oznacza również, że wykonano jedno z zaleceń pokontrolnych sformułowanych w 2019 r.

Księgowość organizacji prowadzona była przez podmiot zewnętrzny w stosunku do organizacji.

4. Wydatkowanie środków finansowych pochodzących z 1% pdoof.

Ustalenia ogólne.

W sprawozdaniu merytorycznym Fundacji za 2021 r. podano, że wysokość kwoty kosztów poniesionych z 1% pdoof w okresie sprawozdawczym wyniosła ogółem **707 277,56** zł. Przedmiotowa kwota stanowi jednocześnie kwotę kosztów z tytułu prowadzenia nieodpłatnej działalności pożytku publicznego.

W pkt 3.3. sprawozdania merytorycznego wymieniono działania, w ramach których poniesione zostały wydatki ze środków pochodzących z 1% pdoof oraz szacunkowe kwoty przeznaczone na te działania:

- *Usługi związane z realizacją programów pomocowych w tym z terapią i pomocą środowiskową – 335 817,08 zł,*
- *Usługi związane z kampanią skierowaną do darczyńców 1% - 371 460,48 zł.*

Dodatkowo podano, w sprawozdaniu merytorycznym za 2021 r., że koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej związanej z pozyskiwaniem 1% pdoof wyniosły 371 460,48 zł.

W sprawozdaniu finansowym za 2021 r. nie zidentyfikowano zapisów, które odnosiłyby się do rodzajów kosztów poniesionych ze środków 1% pdoof.

Tymczasem z ewidencji księgowej kont księgowych grupy 403 (służących do rejestrowania operacji gospodarczych z zaangażowaniem środków 1% pdoof), wynikają obroty w 2021 r. na łączną kwotę **729 657,53 zł**, zatem inną niż wykazana w sprawozdawczości organizacji za 2021 r.

Kontrola wykazała zarejestrowanie w ewidencji księgowej następujących kwot kosztów sfinansowanych ze środków 1% pdoof – na poszczególnych kontach księgowych – zestawienie podano w tabeli.

Konto księgowe	Nazwa konta księgowego	Obroty na koncie w 2021 r. - w zł	Uwagi – dodatkowe informacje – prawidłowe kwoty wydatków
403-2-1-4	<i>Gaz</i>	1 660,42	1 660,42
403-2-2-3	<i>Materiały do prowadzenia świetlicy - pozostałe</i>	8 127,55	8 127,55
403-2-7	<i>Wyposażenie</i>	1 662,96	1 662,96
403-3-1-1	<i>Usługi związane z terapią</i>	64 372,01	Niezaliczenie kwoty 180 zł z uwagi na brak faktury.
403-3-1-2	<i>Usługi związane z pomocą środowiskową</i>	3 840,00	3 840,00
403-3-2	<i>Usługi prawne, księgowe i doradcze</i>	4 612,50	4 612,50
403-3-3	<i>Usługi sprzątnia</i>	3 638,51	3 638,51
403-3-4	<i>Usługi najmu lokali użytkowych</i>	8 922,76	8 922,76
403-3-5	<i>Pozostałe usługi obce</i>	3 967,95	3 967,95
403-3-6-1	<i>Kampania (...) 1%</i>	302 000,38	302 000,38
403-3-6-6	<i>Usługi związane z darczyńcami</i>	321,30	321,30
403-3-8	<i>Usługi bankowe</i>	508,00	Jak wynika z wyjaśnień, prawidłowa kwota to 598 zł
403-4	<i>Podatki i opłaty</i>	77 286,00	77 286,00
403-5-1	<i>Etat</i>	183 935,60	183 935,60
403-5-2	<i>Umowy zlecenia</i>	5 784,20	5 784,20
403-6-1	<i>Świadczenia związane z BHP</i>	830,00	830,00
403-6-3-1	<i>Etat</i>	34 718,59	34 718,59
403-6-3-2	<i>Umowy zlecenia</i>	1 178,83	1 178,83
414-4	<i>Wkład własny 1%</i>	22 289,97	Jak wynika z wyjaśnień, kwota nie została zaliczona do łącznej puli środków wykazanych jako wydatkowane w 2021 r.

Łącznie:	729 657,53	Kwota wydatków po uwzględnieniu kwot określonych w wyjaśnieniach:
		707 277,56

W odniesieniu do operacji gospodarczych, zaksięgowanych na koncie 414-4 *Wkład własny 1%*, na kwotę 22 289,97 zł Prezes Zarządu Fundacji podał: (...) *Kosztem 1% w roku 2021 nie jest koszt konta 414-4 – jest to wkład własny do projektu „Prawo do pomocy”.* Jest to wydatek przejściowy opisany w *Mechanizmie wydatkowania 1%*. Kontem księgowym wydatków 1%, które stanowią wkład własny w realizowany projekt *Prawo do pomocy* jest konto 414-4. Środki w wysokości 22 289,97 zł zostały wydatkowane przejściowo z konta bankowego dedykowanego środkom 1% pozyskanym do końca 2019 i zostaną zwrócone w dacie realizacji celów strategicznych Fundacji związanych z nieruchomością.

Tym samym, jak wynika z wyjaśnień, przedmiotowe koszty nie zostały wliczone do łącznej puli kosztów poniesionych z kontrolowanych środków.

Podsumowując opisany fragment, zasadnym jest wyciągnięcie wniosku dotyczącego rozbieżności pomiędzy kwotą środków 1% pdoof w istocie wykorzystaną w 2021 r., a kwotą wykazaną w sprawozdawczości merytorycznej. Prawidłowe kwoty wydatków zostały ustalone dopiero w toku kontroli.

W tym miejscu zauważa się, w nawiązaniu do kwoty 22 289,97 zł wydatkowanej w ramach wkładu własnego projektu *Prawo do pomocy*, że pomimo wprowadzenia *Mechanizmu*, o którym mowa w wyjaśnieniach Prezesa Zarządu Fundacji:

- ww. środki finansowane zostały zaksięgowane jako koszty w ramach konta księgowego oznaczonego jako konto właściwe dla operacji gospodarczych z udziałem środków 1% pdoof,
- jak wynika wprost z wyjaśnień, wydatek traktowany był jako wydatek *przejściowy*; niemniej jednak rozważenia wymaga, czy w przyszłości realny będzie *zwrot* środków, skoro zostały już wykorzystane jako wkład własny do określonego projektu.

Kwota 22 289,97 zł pochodząca *de facto* ze środków 1% pdoof została wykorzystana w 2021 r.

Ustalenia dotyczące poszczególnych – wybranych rodzajów wydatków.

W związku z faktem, że Fundacja wynajmuje lokal położony w Łodzi, przy ul. Kościuszki 39, zobowiązana jest opłacać koszty związane z wynajmem pomieszczeń. Pomieszczenia wynajmowane były od podmiotu (...), na podstawie umowy zawartej 21.11.2018 r.

Stosownie do § 3 ust. 6 umowy w dniu podpisania umowy najemca zobowiązany był wpłacić kaucję w wysokości 3 opłat za czynsz i media brutto, co stanowiło 16 132,74 zł brutto, jako zabezpieczenie roszczeń po zakończeniu okresu najmu.

Wobec powyższego w ramach księgowości Fundacji prowadzone jest konto księgowe 248 *Kaucje 1%*. Z ewidencji księgowej ww. konta za 2021 r. wynika, że obroty na koniec na koniec roku objętego kontrolą wyniosły 16 192,74 zł. Różnica w wysokości 60 zł została wyjaśniona podczas kontroli.

Kontrola wykazała, że lokal jest wykorzystywany przez Fundację do prowadzenia działalności statutowej.

Ze środków 1% pdoof finansowana była część wynagrodzeń w Fundacji - uiszczano wynagrodzenie pracowników organizacji oraz osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. Prezes Zarządu Fundacji podał, że w badanym okresie ze środków 1% pdoof sfinansowano 31% wynagrodzeń, co stanowi kwotę 189 719,80 zł.

Tymczasem jak wynika z wcześniej zamieszczonej tabeli, łączna kwota wynagrodzeń sfinansowanych środkami 1% pdoof, zaksięgowana na 4 kontach księgowych (403-5-1, 403-5-2, 403-6-3-1, 403-6-3-2) wynosi 225 617,22 zł.

403-5-1	<i>Etat</i>	183 935,60
403-5-2	<i>Umowy zlecenia</i>	5 784,20
403-6-3-1	<i>Etat</i>	34 718,59
403-6-3-2	<i>Umowy zlecenia</i>	1 178,83

Wyjaśniono w tym względzie: *Przedstawiamy ewidencję księgową łącznej kwoty wynagrodzeń sfinansowanych środkami 1% pdoof.*

<i>wynagrodzenia brutto</i>	
403-5-1	183 935,60
403-5-2	5 784,20
<i>razem wynagrodzenia brutto finansowane ze środków pochodzących za 1%</i>	189 719,80

<i>narzuty na wynagrodzenia</i>	
<i>403-6-3-1</i>	<i>34 718,59</i>
<i>403-6-3-2</i>	<i>1 178,83</i>
<i>razem narzuty na wynagrodzenia finansowane ze środków pochodzących za 1%</i>	<i>35 897,42</i>

Nadmieniam, iż brak jest standaryzacji sformułowań pomiędzy sprawozdawczością rachunkowo - bilansową, sprawozdawczością GUS i sprawozdawczością NIW. Informuję, iż z środków 1% pdoof zostały sfinansowane wynagrodzenia brutto w wysokości 189 719,80 oraz narzuty na wynagrodzenia w wysokości 35 897,42 zł.

Z cytowanych wyjaśnień wynika zatem, że organizacja identyfikuje wyłącznie koszty wynagrodzeń bez narzutów jako koszty sfinansowane ze środków 1% pdoof. Powyższe budzi wątpliwość, skoro także narzuty na wynagrodzenia sfinansowano z kontrolowanych środków finansowych.

W oparciu o dokumentację przedstawioną przez organizację stwierdzono, że w 2021 r. obowiązywało:

- 13 umów o pracę zawartych z 9 osobami,
- 16 umów cywilnoprawnych zawartych z 12 osobami.

Natomiast z zestawienia Prezesa Zarządu Fundacji wynikają inne dane statystyczne - mianowicie w 2021 r. obowiązywało:

- 10 umów o pracę zawartych z 10 osobami,
- 16 umów cywilnoprawnych zawartych z 12 osobami.

Zatem stwierdza się rozbieżności w odniesieniu do danych statystycznych w obszarze umów o pracę.

██████████ wykonywał pracę w oparciu o umowę zlecenia z 4.02.2021 r.; przedmiot umowy stanowiło koordynowanie zadań związanych z założeniem, uruchomieniem i prowadzeniem placówki medycznej przy Fundacji. W tej kwestii złożono przekonujące informacje w zakresie wagi i charakteru wykonywanych zadań. Okazano przykładowy rachunek wystawiony przez wykonującego pracę i protokół odbioru pracy.

Z kolei ██████████ wykonywał pracę na podstawie umowy zlecenia, dotyczącą realizowania zadań fundraisingowych. W kwestii pozyskiwania przez ██████████ środków finansowych dla Fundacji także zostały złożone dodatkowe informacje. Okazano przykładowy rachunek wystawiony przez wykonującego pracę i protokół odbioru pracy.

[Ustalenie poboczne]

Jak opisano wcześniej, w 2021 r. Rada Fundacji podjęła następujące rozstrzygnięcia:

- 1.09.2021 r. - uchwałę nr 2/2021 ws. ustalenia wysokości wynagrodzenia członków Zarządu Fundacji; wynagrodzenie ustalono w kwocie [REDACTED],
- 20.12.2021 r. - uchwałę nr 3/2021 ws. ustalenia wysokości wynagrodzenia członków Zarządu Fundacji; wynagrodzenie ustalono w kwocie [REDACTED].

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że wynagrodzenia ta nie finansowano ze środków 1% pdoof.

Ponadto [REDACTED] świadczyli pracę na podstawie umów o pracę, z 1.08.2018 r., których przedmiotem było, odpowiednio: koordynacja pomocy terapeutycznej w Fundacji, koordynacja pomocy środowiskowej w Fundacji. Wyjaśniono: *Wynagrodzenie* [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Podczas kontroli zbadano także dowody realizacji umów cywilnoprawnych wybranych osób, w wyniku czego stwierdzono, że zleceniobiorcy: wystawiali rachunki za wykonaną pracę, podpisywali protokoły odbioru robót oraz przedkładali raporty z wykonanych prac. W odniesieniu do 1 przypadku, na żądanie kontroli, złożono akceptowalne wyjaśnienia w zakresie charakteru świadczonych usług.

Wobec zawierania umów cywilnoprawnych, ustalono, w jaki sposób władze Fundacji sprawują pieczę nad wykonywaniem tych umów. W analizowanej kwestii złożono obszerne wyjaśnienia, które organ kontroli przyjął jako zasadne i przekonujące.

Pozostałe ustalenia.

Wyjaśniono, że:

- w odniesieniu do zakupu środków trwałych / remontów – ze środków 1% pdoof, podano, że tego rodzaju zakupy nie były dokonywane. Drobne meble nabyte na potrzeby siedziby Fundacji, decyzją Zarządu Fundacji, nie były kwalifikowane jako środki trwałe,
- w zakresie promocji / reklamy organizacji: *W 2021 organizacja prowadziła akcje reklamowe i promocyjne związane z pozyskiwaniem 1% pdoof. Akcja polegała na promocji programu do rozliczeń PIT online, Fundacja jak co roku korzystała z usług firmy (...).* W dodatkowych obszernych wyjaśnieniach odniesiono się do specyfiki współpracy ze wskazanym podmiotem oraz opisano, na czym polegają jego usługi.

W 2021 r. Fundacja poniosła wydatki na rzecz ww. podmiotu na podstawie 4 faktur, w łącznej wysokości 302 000,38 zł.

W zakresie wydatków organizacji na kampanię informacyjną / reklamową związaną z pozyskiwaniem środków 1% podoof stwierdzono, że w sprawozdaniu merytorycznym wykazano kwotę 371 460,48 zł. Ustalono, że poza opłatami na rzecz (...), pozostała część kwoty to podatki i opłaty publiczno-prawne, przy czym:

- w deklaracji VAT-9M za kwiecień 2021 r. wykazano kwotę 48 317 zł, jednak wydruk ewidencji księgowej konta 403-4 *Podatki i opłaty* (obroty 48 317 zł) opisano: *Kwota 48.300,00 dotyczy usługi (...) 1%*. Wyjaśniono, że kwota 17 zł dotyczy *Zoom*,
- drugi z wydruków ewidencji konta księgowego 403-4 *Podatki i opłaty* ujawnia kwotę 28 969 zł, zaś opisany został: *Kwota 21 160,00 zł dotyczy usługi (...) 1%*,
- nie przedstawiono deklaracji VAT-9M za marzec 2021 r. Wyjaśniono, że kwota w deklaracji wyniosła 21 186 zł, kwota 8,69 zł dotyczyła innych usług, zaś kwota 17,35 zł stanowiła kwotę opłaty za *Zoom*.

Finalnie Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że dodatkowe opłaty związane z kampanią reklamową / promocyjną wyniosły 69 460 zł, zatem łączna kwota wydatków wyniosła 371 460,38 zł, a nie jak wskazano w sprawozdaniu merytorycznym 371 460,48 zł,

- z kontrolowanych środków finansowych nie pokrywano kosztów związanych z działalnością wolontariuszy organizacji,

- *Fundacja (...) w 2021 roku dystrybuowała program komputerowy umożliwiający podatnikowi podatku dochodowego od osób fizycznych wypełnienie zaznania podatkowego. Program zawierał informację o możliwości swobodnego wyboru i przekazania 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych organizacji pożytku publicznego (...).*

Cytowane wyjaśnienia zostały udowodnione poprzez załączenie wydruku ze strony internetowej organizacji, na której zamieszczono przedmiotowy program. Strona internetowa zawierała informację o możliwości swobodnego wyboru OPP. Tym samym wypełniona została dyspozycja art. 27c ust. 2 ustawy OPP, zgodnie z którym programy komputerowe umożliwiające podatnikowi podatku dochodowego od osób fizycznych wypełnienie zeznania podatkowego dodatkowo zawierają informację o: 1) możliwości swobodnego wyboru i przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacji pożytku publicznego albo 2) braku swobodnego wyboru i przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacji pożytku publicznego,

- w odniesieniu do dyspozycji art. 27aa ustawy OPP²⁶, określającej, że:

- organizacja pożytku publicznego, która została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, nie może wzywać do przekazania lub przekazywać środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w tym wykazie,
- organizacja pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, nie może wzywać do przekazania środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, która została uwzględniona w tym wykazie,

Prezes Zarządu Fundacji zadeklarował: *W 2021 r. Fundacja Słonie na Balkonie nie przekazywała i nie wzywała innych organizacji pożytku publicznego do przekazywania jej środków z 1% pdoof. Fundacja Słonie na Balkonie nie dysponowała środkami 1% pdoof, przekazanymi z innych źródeł niż urzędy skarbowe.*

5. Dokumentacja dotycząca wydatków pokrywanych ze środków 1% pdoof.

Zbadane zostały dowody księgowe wskazane przez Prezesa Zarządu Fundacji, jako dotyczące wydatków z zaangażowaniem środków finansowych pochodzących z 1% pdoof. Zweryfikowano 113 dowodów księgowych lub kompletów dowodów księgowych, na łączną kwotę **429 380,53 zł**²⁷.

Stwierdzono, że:

1) dokumenty zostały wyodrębnione od innych dowodów księgowych organizacji.

Ustalono pojedyncze przypadki: braku oryginałów dowodów księgowych, księgowania w oparciu o kopię czy fotografię dokumentu;

2) część wydatków określonych dowodami księgowymi została opłacona ze środków 1% pdoof w części, co zwykle znajdowało odzwierciedlenie w opisie dokumentu;

3) na podstawie dowodów księgowych zidentyfikowano wszystkie zakupione produkty / usługi. Organ kontroli nie posiada wątpliwości co do zasadności poszczególnych wydatków – organizacja udowodniła, że wydatki służyły jej celom statutowym;

4) w przeważającej mierze dowody księgowe opisano, przy czym sposób opisywania w części przypadków nie był jednolity lub był błędny, co przyznawano w wyjaśnieniach.

W pojedynczych przypadkach stwierdzono brak opisów.

²⁶ Brzmienie przepisów ustawy OPP w 2021 r.

²⁷ Wskazana kwota obejmuje wyłącznie środki 1% pdoof. Kwota obejmuje 1 dowód księgowy na kwotę ujemną: -43,69 zł – korekta.

W tym miejscu wskazuje się także, że w relatywnie wielu przypadkach stwierdzono nieprawidłowe dokonywanie korekt w opisach dowodów księgowych, co ocenia się jako nieprawidłowość. Co do zasady przyjęty sposób korygowania błędów wyjaśniano *chęcią zachowania czystości zapisów / przejrzystości zapisów*. Wobec powyższego przypomina się o zasadzie rzetelności dowodów księgowych i regułach dokonywania korekt, scharakteryzowanych w art. 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁸;

5) na podstawie opisów dowodów księgowych występuje możliwość ustalenia kont księgowych, na których zarejestrowano dany wydatek;

6) opisy części dowodów księgowych wskazują, że wydatki podlegały *refundacji* lub *zwrotowi*.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił: *Okoliczności dokonania refundacji lub zwrotu zawsze są związane z momentem wykrycia nieścisłości*.

Do wyjaśnień dołączono *Mechanizm refundacji i zwrotu środków w Fundacji Słonie na balkonie*, z którego wynika, że dopuszczalne są refundacje i zwroty środków w związku z realizowaniem wielu działań w obszarze pomocy dzieciom i rodzinom w kryzysie. W *Mechanizmie* zapisano:

- *refundacji dokonujemy w przypadku dokonania przelewu z konta niededykowanego danemu kosztowi,*
- *zwrot środków następuje w przypadku nieprawidłowego dokonania płatności i braku kosztu powiązanego z danym wydatkowaniem. Zwrot środków następuje również* [REDAKTOWANE]

Zatem analiza wyjaśnień i załączonego *Mechanizmu* wskazuje, że refundacja i zwrot polegają w istocie, m.in. na korektach nieprawidłowych księgowaniach operacji gospodarczych;

7) w zakresie spełniania przez dowody księgowe wymogu określonego art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości (stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania) ustalono, że w znacznej części dowodów księgowych brak było oznaczenia pełnej dekretacji albo brak było tego elementu. Wprawdzie na podstawie art. 21 ust. 1a pkt 2 ww. ustawy, omawiany element nie jest wymagany; jednak mając na względzie, że organizacja przyjęła praktykę zamieszczania dekretacji, powinny zostać dołożone starania, aby w tym zakresie opisy także były jednolite.

Ponadto stwierdzono relatywnie znaczną liczbę błędów w: opisywaniu dowodów księgowych, księgowaniach operacji gospodarczych.

²⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 351 – publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą. Obecnie: Dz. U. z 2023 r., poz. 120.

6. Podsumowanie ustaleń kontroli.

Ustalenia kontroli, oparte o: zbadaną dokumentację organizacji (w tym dowody księgowe), wyjaśnienia udzielone przez Prezesa Zarządu Fundacji oraz obserwacje własne zespołu kontrolerów (np. w kwestii działalności prowadzonej przez organizację w lokalizacji, w której przeprowadzono czynności kontrolne), wskazują na:

- wypełnianie przez organy Fundacji kompetencji ustawowych i statutowych,
- wdrożenie, po poprzedniej kontroli, wielu aktów wewnętrznych regulujących funkcjonowanie Fundacji, w tym mechanizmu pozwalającego na ustalenie puli pozyskanych środków 1% pdoof w poszczególnych latach odrębnie,
- rozbieżności w kwestii wysokości środków 1% pdoof pozyskanych w 2021 r. oraz w zakresie stanu środków 1% pdoof na początek i koniec roku objętego kontrolą. Niniejsze ustalenie uzasadnia wniosek, wedle którego organizacja winna wprowadzić rozwiązania prowadzące do zapewnienia przejrzystości ewidencji księgowej,
- rozbieżności w aspekcie jednoznacznej kwoty wydatków ze środków 1% pdoof w 2021 r. – w zestawieniu z kwotą wynikającą z ewidencji księgowej,
- rozbieżności w zakresie danych statystycznych w obszarze zatrudnienia,
- **przeznaczenie środków finansowych pochodzących z 1% pdoof na działalność pożytku publicznego**, co wypełnia dyspozycję art. 27 ust. 2 ustawy OPP,
- niewystarczającą jednolitość w prowadzeniu dokumentacji finansowo-księgowej (dowody księgowe) oraz relatywnie dużą liczbę błędów w opisywaniu ww. dowodów lub księgowaniu operacji gospodarczych.

Zalecenia pokontrolne.

Mając na względzie ustalenia opisane w niniejszym dokumencie zalecam organizacji, przy uwzględnieniu wcześniej scharakteryzowanych uwag:

- 1) wykazywanie prawidłowych danych finansowych w sprawozdawczości organizacji, w tym prawidłowe określanie kwoty środków, obecnie: 1,5% pdoof, otrzymanych i wydatkowanych w danym okresie sprawozdawczym;
- 2) podjęcie stosownych działań celem skorygowania sprawozdań organizacji za 2021 r.;
- 3) prawidłowe kwalifikowanie wydatków finansowanych ze środków, obecnie: 1,5% pdoof;

- 4) wykazywanie w dokumentach Fundacji (oraz na potrzeby przyszłych kontroli) prawidłowych danych statystycznych w zakresie zatrudnienia w organizacji.

W przedmiotowej kwestii organ kontroli oczekuje, w odpowiedzi na niniejsze zalecenia, przedstawienia jednoznacznych i niebudzących wątpliwości danych i informacji;

- 5) realizację zasady rzetelności dowodów księgowych;
- 6) rozważenie wprowadzenia, w ewidencji księgowej, rozwiązań mających na celu zwiększenie przejrzystości przedmiotowej ewidencji, w zakresie objętym badaniem w niniejszej kontroli.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 32 ustawy OPP wystąpienie pokontrolne zawiera ocenę stanu faktycznego wynikającą z ustaleń zawartych w protokole kontroli, w tym opis ustalonych uchybień, z uwzględnieniem przyczyn ich powstania, zakresu, skutków oraz osób odpowiedzialnych za ich powstanie, a także termin usunięcia uchybień, nie krótszy niż 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego.

Wobec powyższego proszę o przedłożenie stosownej informacji w terminie **50 dni** od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego.

WOJEWODA ŁÓDZKI

Karol Młynarczyk